

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده هنر و معماری، گروه معماری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: معماری

عنوان:

هویت در معماری

"طراحی پردیس فرهنگی و موزه شهر کرمانشاه"

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر حسین سلطانزاده

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر سید علی اکبر صارمی

پژوهشگر:

یزدان سلطانی

پاییز ۱۳۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

فصل اول: مقدمات.....	۱
۱- بیان مساله تحقیق : (شامل پرسش اصلی تحقیق).....	۲
۱-۲- اهمیت موضوع تحقیق و دلایل انتخاب آن.....	۴
۱-۳- هدفهای تحقیق.....	۵
۱-۴- سوالات یا فرضیه های تحقیق.....	۵
۱-۵- چهارچوب نظری تحقیق.....	۵
۱-۶- روش تحقیق.....	۶
۱-۷- پیشینه پژوهش.....	۷
۱-۸- روش گرد آوری اطلاعات.....	۹
۱-۹- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....	۹
۱-۱۰- واژههای کلیدی.....	۹
فصل دوم: مطالعات نظری.....	۱۰
مقدمه.....	۱۱
۲-۱- معنای لغوی هویت.....	۱۱
۲-۲- هویت از منظر صاحب نظران.....	۱۳
۲-۳- عوامل تاثیر گذار بر هویت.....	۱۷
۲-۳-۱- عوامل بیرونی.....	۱۸
۲-۳-۲- عوامل درونی.....	۱۸
۲-۴- اهمیت هویت برای انسان.....	۱۹
۲-۵- عناصر سازنده هویت انسان.....	۲۰

- ۲-۵-۱- ویژگی‌ها و عناصر طبیعی (محیط طبیعی)..... ۲۰
- ۲-۵-۲- ویژگی و عناصر فردی (شامل جنس، سن و شغل)..... ۲۰
- ۲-۵-۲-۱- جنسیت..... ۲۰
- ۲-۵-۲-۲- سن..... ۲۰
- ۲-۵-۲-۳- شغل..... ۲۰
- ۲-۵-۳- ویژگی‌ها و عناصر انسانی (محیط انسانی)..... ۲۰
- ۲-۵-۳-۱- نژاد..... ۲۱
- ۲-۵-۳-۲- زبان..... ۲۱
- ۲-۵-۳-۳- تاریخ..... ۲۱
- ۲-۵-۳-۴- تمدن..... ۲۱
- ۲-۵-۳-۵- فرهنگ..... ۲۲
- ۲-۵-۳-۶- سنت..... ۲۲
- ۲-۵-۳-۷- دین..... ۲۲
- ۲-۶- رابطه هویت انسان و آثارش..... ۲۴
- ۲-۷- هویت و معماری..... ۲۵
- ۲-۸- شهرسازی و توجه به هویت..... ۲۵
- ۲-۹- هویت مکان و حس مکان..... ۲۵
- ۲-۹-۱- عوامل شکل دهنده حس مکان در معماری..... ۲۷
- ۲-۹-۱-۱- عوامل ادراکی و شناختی..... ۲۷
- ۲-۹-۱-۲- عوامل کالبدی..... ۲۸

- ۲- ۱۰- عوامل و نشانه های هویت شهر و عناصر معماری..... ۲۹
- ۲- ۱۰- ۱- سببها..... ۳۰
- ۲- ۱۰- ۲- نشانه ها..... ۳۰
- ۲- ۱۰- ۳- عملکرد..... ۳۰
- ۲- ۱۰- ۴- زمانه..... ۳۰
- ۲- ۱۰- ۵- فرم عمومی..... ۳۱
- ۲- ۱۰- ۶- اصالت..... ۳۱
- ۲- ۱۰- ۷- فناوری..... ۳۱
- ۲- ۱۰- ۸- اهل شهر، استفاده کنندگان اثر معماری..... ۳۲
- ۲- ۱۰- ۹- صوت..... ۳۲
- ۲- ۱۱- بررسی معنای هویت در سه بازه زمانی..... ۳۲
- ۲- ۱۱- ۱- هویت در معماری پیش مدرن..... ۳۲
- ۲- ۱۱- ۲- هویت در معماری مدرن..... ۳۳
- ۲- ۱۱- ۳- هویت در معماری پست مدرن..... ۳۴
- ۲- ۱۲- هویت و منظر شهری..... ۳۵
- ۲- ۱۳- مراتب هویت معماری و شهر..... ۳۷
- ۲- ۱۳- ۱- هویت تاریخی..... ۳۸
- ۲- ۱۳- ۲- هویت فرهنگی..... ۳۸
- ۲- ۱۳- ۳- هویت عملکردی..... ۳۹
- ۲- ۱۳- ۴- هویت کالبدی..... ۳۹
- ۲- ۱۳- ۵- هویت طبیعی..... ۴۰

۴۰.....	۲-۱۳-۶- هویت دینی.....
۴۱.....	۲-۱۳-۷- هویت انسانی.....
۴۱.....	۲-۱۴- ریشه شناسی فرهنگی در بی هویتی معماری.....
۴۴.....	۲-۱۵- بحران هویت.....
۴۶.....	۲-۱۶- سابقه بحث هویت در ایران.....
۴۷.....	۲-۱۶-۱- بحران هویت ایران در ادوار مختلف.....
۴۷.....	۲-۱۶-۱-۱- بحران هویت قبل از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۴۸.....	۲-۱۶-۱-۲- بحران هویت پس از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۴۹.....	۲-۱۷- رویکردها و الگوواره های هویت در معماری معاصر.....
۵۰.....	۲-۱۷-۱- نوگرایی اولیه.....
۵۱.....	۲-۱۷-۲- نوگرایی پسین.....
۵۲.....	۲-۱۷-۳- تلفیق گرایی تجدد و سنت.....
۵۲.....	۲-۱۷-۴- ذاتگرایی.....
۵۳.....	۲-۱۷-۵- سنت گرایی معنوی.....
۵۴.....	۲-۱۷-۶- سنت گرایی تاریخی.....
۵۵.....	۲-۱۷-۷- حکمت اسلامی.....
۵۶.....	۲-۱۸- تفاوت هویت در معماری سنتی و معماری معاصر.....
۵۷.....	نتیجه گیری.....
۵۸.....	فصل سوم: روش شناسایی تحقیق.....
۵۹.....	مقدمه.....
۶۰.....	۳-۱- تعریف موزه.....

۶۲	۳-۲- پیشینه پیدایش موزه ها.....
۶۵	۳-۳- تاریخچه پیدایش موزه در ایران.....
۶۶	۳-۴- نقش و اهمیت موزه در دنیای معاصر.....
۶۸	۳-۵- نقش و جایگاه کنونی معماری موزه.....
۶۹	۳-۵-۱- تغییر کاربری‌های ساختمان‌های تاریخی و تجهیز موزه.....
۷۰	۳-۵-۲- احداث.....
۷۰	۳-۶- انواع موزه.....
۷۱	۳-۶-۱- طبقه‌بندی بر اساس فرم.....
۷۱	۳-۶-۱-۱- موزه مسقف.....
۷۱	۳-۶-۱-۲- موزه‌های باز.....
۷۲	۳-۶-۱-۲-۱- اکوموزه.....
۷۳	۳-۶-۱-۲-۲- سایت موزه.....
۷۳	۳-۶-۱-۳- موزه سیار.....
۷۳	۳-۶-۱-۴- موزه خیابانی.....
۷۳	۳-۶-۲- طبقه‌بندی بر اساس محتوا و موضوع.....
۷۴	۳-۶-۲-۱- موزه‌های هنری.....
۷۴	۳-۶-۲-۲- موزه‌های تاریخی.....
۷۵	۳-۶-۲-۳- موزه‌های باستان‌شناسی.....
۷۵	۳-۶-۲-۴- موزه‌های اماکن باستانی.....
۷۵	۳-۶-۲-۵- موزه‌های انسان‌شناسی.....
۷۶	۳-۶-۲-۶- خانه‌های تاریخی و مسکن شخصیت‌های معروف فرهنگی، هنری، سیاسی.....
۷۶	۳-۶-۲-۷- موزه‌های تخصصی.....
۷۶	۳-۶-۲-۸- موزه‌های علوم.....
۷۷	۳-۶-۲-۹- موزه‌های فنی و صنعتی.....

۷۷	۳-۶-۳ طبقه‌بندی موزه‌ها بر اساس مقیاس
۷۸	۳-۶-۳-۱ محلی
۷۸	۳-۶-۳-۲ استانی
۷۸	۳-۶-۳-۳ منطقه‌ای
۷۹	۳-۷ معماری موزه
۸۰	۳-۷-۱ زیبایی شناسی فرم و پیچیدگی عملکرد در طراحی موزه
۸۳	۳-۸ پیشینه نظری معماری موزه
۸۴	۳-۹ وظایف موزه
۸۴	۳-۹-۱ موزه و آموزش
۸۵	۳-۹-۲ موزه و جامعه
۸۶	۳-۹-۳ موزه و فرهنگ
۸۷	۳-۱۰ شناخت مخاطبان موزه
۸۸	۳-۱۱ عملکرد موزه
۸۸	۳-۱۱-۱ نقش و عملکرد اجتماعی موزه
۸۹	۳-۱۱-۲ نقش و عملکرد فرهنگی موزه
۹۰	۳-۱۱-۳ ترویج و ترغیب
۹۰	۳-۱۲ موازین طراحی و ویژگی‌های ساختمانی موزه
۹۰	۳-۱۲-۱ قابلیت گسترش و انعطاف‌پذیری
۹۱	۳-۱۲-۲ مکان‌قرارگیری ساختمان موزه
۹۱	۳-۱۲-۳ معماری و تقسیم‌بندی فضاهای موزه‌ای
۹۲	نتیجه‌گیری
۹۲	۳-۱۳ بررسی نمونه‌های مشابه داخلی و خارجی
۹۲	۳-۱۳-۱ نمونه‌های خارجی
۹۲	۳-۱۳-۱-۱ موزه آتشفشان

- ۳-۱۳-۱-۲- موزه هنر میلواکی.....۳-۱۳-۱-۲- موزه هنر میلواکی.....۹۵
- ۳-۱۳-۱-۳- موزه هنرهای معاصر رزنتال.....۳-۱۳-۱-۳- موزه هنرهای معاصر رزنتال.....۹۸
- ۳-۱۳-۲- نمونه‌های داخلی.....۳-۱۳-۲- نمونه‌های داخلی.....۱۰۱
- ۳-۱۳-۲-۱- موزه ایران باستان.....۳-۱۳-۲-۱- موزه ایران باستان.....۱۰۱
- ۳-۱۳-۲-۲- موزه هنرهای معاصر تهران.....۳-۱۳-۲-۲- موزه هنرهای معاصر تهران.....۱۰۳
- نتیجه‌گیری بررسی نمونه‌های داخلی و خارجی.....نتیجه‌گیری بررسی نمونه‌های داخلی و خارجی.....۱۰۸
- ۳-۱۴- مطالعه جغرافیایی، فرهنگی و اقلیمی شهر کرمانشاه.....۳-۱۴- مطالعه جغرافیایی، فرهنگی و اقلیمی شهر کرمانشاه.....۱۰۸
- ۳-۱۴-۱- تاریخچه کرمانشاه.....۳-۱۴-۱- تاریخچه کرمانشاه.....۱۰۸
- ۳-۱۴-۲- اقوام ساکن کرمانشاه.....۳-۱۴-۲- اقوام ساکن کرمانشاه.....۱۰۹
- ۳-۱۴-۳- جغرافیای طبیعی.....۳-۱۴-۳- جغرافیای طبیعی.....۱۰۹
- ۳-۱۴-۳-۱- موقعیت و شکل طبیعی شهر.....۳-۱۴-۳-۱- موقعیت و شکل طبیعی شهر.....۱۰۹
- ۳-۱۴-۳-۲- تغییرات دما.....۳-۱۴-۳-۲- تغییرات دما.....۱۱۱
- ۳-۱۴-۳-۳- نزولات جوی.....۳-۱۴-۳-۳- نزولات جوی.....۱۱۱
- ۳-۱۴-۳-۴- رطوبت.....۳-۱۴-۳-۴- رطوبت.....۱۱۲
- ۳-۱۴-۴- خصوصیات جمعیتی و اجتماعی شهر.....۳-۱۴-۴- خصوصیات جمعیتی و اجتماعی شهر.....۱۱۲
- ۳-۱۴-۵- خصوصیات کالبدی شهر.....۳-۱۴-۵- خصوصیات کالبدی شهر.....۱۱۳
- ۳-۱۴-۵-۱- نحوه استفاده از اراضی شهری.....۳-۱۴-۵-۱- نحوه استفاده از اراضی شهری.....۱۱۳
- ۳-۱۴-۵-۲- عوامل عمده شکل دهنده بافت کالبدی شهر.....۳-۱۴-۵-۲- عوامل عمده شکل دهنده بافت کالبدی شهر.....۱۱۳
- ۳-۱۴-۶- تراکم خالص جمعیت و سرانه مسکونی در مناطق مختلف شهر.....۳-۱۴-۶- تراکم خالص جمعیت و سرانه مسکونی در مناطق مختلف شهر.....۱۱۴
- ۳-۱۴-۷- بررسی های شهری.....۳-۱۴-۷- بررسی های شهری.....۱۱۵
- ۳-۱۴-۷-۱- طبیعی و زیست محیطی.....۳-۱۴-۷-۱- طبیعی و زیست محیطی.....۱۱۵
- ۳-۱۴-۷-۲- بررسی های اجتماعی - فرهنگی.....۳-۱۴-۷-۲- بررسی های اجتماعی - فرهنگی.....۱۱۶
- ۳-۱۴-۷-۳- بررسی های اقتصادی (اقتصاد فضا و قیمت).....۳-۱۴-۷-۳- بررسی های اقتصادی (اقتصاد فضا و قیمت).....۱۱۶
- ۳-۱۴-۷-۴- بررسی های کالبدی.....۳-۱۴-۷-۴- بررسی های کالبدی.....۱۱۶

- ۱۱۸-۳-۱۴-۸- پاره شهرهای کرمانشاه بزرگ.....
- ۱۱۸-۳-۱۴-۹- ویژگی های اقلیم سرد و کوهستانی.....
- ۱۱۸-۳-۱۴-۹-۱- شرایط اقلیمی و خصوصیات آب و هوایی.....
- ۱۱۹-۳-۱۴-۱۰- فرم بنا.....
- ۱۱۹-۳-۱۴-۱۰-۱- ساختمان های درون گرا با حیاط مرکزی.....
- ۱۲۰-۳-۱۴-۱۰-۲- استفاده از ایوان و حیاط کوچک در بنا.....
- ۱۲۰-۳-۱۴-۱۰-۳- پلان ، فرم بنا و نحوه قرار گیری آن.....
- ۱۲۱-۳-۱۴-۱۰-۴- اتاق های کوچک با ارتفاع کم.....
- ۱۲۱-۳-۱۴-۱۰-۵- بازشوهای کوچک.....
- ۱۲۱-۳-۱۴-۱۰-۶- دیوارهای نسبتا قطور.....
- ۱۲۲-۳-۱۴-۱۰-۷- بام های مسطح.....
- ۱۲۲-۳-۱۴-۱۰-۸- نوع مصالح.....
- ۱۲۳- نتیجه گیری پیشنهاد اقلیمی.....
- ۱۲۴-۳-۱۵- استانداردها و برنامه فیزیکی.....
- ۱۲۴-۳-۱۵-۱- معماری.....
- ۱۲۵-۳-۱۵-۲- سازه.....
- ۱۲۶-۳-۱۵-۲-۱- محاسن سازه های بتن آرمه.....
- ۱۲۶-۳-۱۵-۳- تاسیسات.....
- ۱۲۷-۳-۱۶- برنامه عملکردی و فیزیکی (عرصه بندی کل مجموعه موزه).....
- ۱۲۸-۳-۱۶-۱- عرصه معرفی.....
- ۱۲۸-۳-۱۶-۱-۱- تالار ورودی.....
- ۱۲۹-۳-۱۶-۱-۲- گالری ها.....
- ۱۳۰-۳-۱۶-۱-۲-۱- حرکت و دسترسی گالری ها.....
- ۱۳۰-۳-۱۶-۱-۲-۲- تنظیم شرایط محیطی.....

۱۳۱تهویه مطبوع	۳-۲-۱-۱۶-۳
۱۳۱آمفی تاتر (سالن چند منظوره)	۳-۱-۱۶-۳
۱۳۱کتابخانه	۴-۱-۱۶-۳
۱۳۲عرصه اداری	۲-۱۶-۳
۱۳۲حوزه ریاست	۱-۲-۱۶-۳
۱۳۲حوزه معاونت اداری و مالی	۲-۲-۱۶-۳
۱۳۳عرصه آموزشی	۳-۱۶-۳
۱۳۳عرصه خدمات رفاهی و عمومی	۴-۱۶-۳
۱۳۴رستوران یا چایخانه	۱-۴-۱۶-۳
۱۳۴فروشگاه صنایع دستی	۲-۴-۱۶-۳
۱۳۴عرصه خدمات پشتیبانی	۵-۱۶-۳
۱۳۵انبار	۱-۵-۱۶-۳
۱۳۵نگهبانی	۲-۵-۱۶-۳
۱۳۵پارکینگ	۳-۵-۱۶-۳
۱۳۶تاسیسات	۴-۵-۱۶-۳
۱۳۶فضای سبز	۵-۵-۱۶-۳
۱۴۰نتیجه گیری برنامه فیزیکی و استانداردها	

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق..... ۱۴۲

۱۴۳مقدمه	
۱۴۳۱-۴ فرآیند طراحی و مدل تعاملات میان تخصصی در طراحی موزه	
۱۴۳۲-۴ فرآیند طراحی و ساخت موزه	
۱۴۳۱-۲-۴ تعیین و تحدید موضوع، تعیین گروه‌های تخصصی	
۱۴۴۲-۲-۴ تحلیل فرآیند طراحی از تعیین اهداف کلان و خرد تا معرفی سیاست‌ها	

- ۱۴۵..... ۴-۲-۳ تحلیل مدل تعاملات میان تخصصی در طراحی موزه
- ۱۴۶..... ۴-۳ تحلیل وضع موجود هویت و فرهنگ در معماری کشور
- ۱۴۷..... ۴-۴ تجزیه و تحلیل فضای موزه
- ۱۵۰..... ۴-۵ تحلیل جغرافیایی فرهنگی شهر کرمانشاه
- ۱۵۱..... ۴-۶ تحلیل و برنامه ریزی فضاهای فرهنگی
- ۱۵۱..... ۴-۷ شناخت و تحلیل شرایط محیطی و اقلیمی و ویژگی‌های معماری بومی منطقه
- ۱۵۲..... ۴-۸ تحلیل سایت و قابلیت های آن برای اجرای موزه
- ۱۵۶..... ۴-۹ تجزیه و تحلیل سیستم سازه‌ای بتنی طرح
- ۱۵۶..... جمع بندی و نتیجه گیری

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات (طراح‌ها و نقشه‌ها)..... ۱۵۷

- ۱۵۸..... ۵-۱ نتایج و مبانی طراحی
- ۱۵۸..... ۵-۱-۱ سایت
- ۱۶۰..... ۵-۱-۲ هماهنگی با بافت تاریخی
- ۱۶۱..... ۵-۱-۳ توجه به معماری بومی
- ۱۶۲..... ۵-۱-۴ توجه به معماری پایدار
- ۱۶۲..... ۵-۱-۵ استفاده از تکنولوژیهای نوین ساختمانی
- ۱۶۳..... ۵-۱-۶ توجه به پایداری فرهنگی - اجتماعی
- ۱۶۳..... ۳-۲ برنامه فیزیکی کلی پروژه مورد پژوهش
- ۱۶۶..... نقشه‌ها و ضوابط
- ۱۶۷..... فهرست منابع

فهرست تصاویر

- تصویر شماره (۱-۳): سایت پلان موزه آتشفشان، مأخذ: www.VulcaniaMuseum.Com..... ۹۲
- تصویر شماره (۲-۳): نمای بیرونی موزه آتشفشان، مأخذ: www.VulcaniaMuseum.Com..... ۹۳
- تصویر شماره (۳-۳): نمای بیرونی موزه آتشفشان، مأخذ: www.VulcaniaMuseum.Com..... ۹۴
- تصویر شماره (۴-۳): نمای بیرونی موزه آتشفشان، مأخذ: www.VulcaniaMuseum.Com..... ۹۴
- تصویر شماره (۵-۳): نمای بیرونی موزه آتشفشان، مأخذ: www.VulcaniaMuseum.Com..... ۹۴
- تصویر شماره (۶-۳): نمای بیرونی موزه آتشفشان، مأخذ: www.VulcaniaMuseum.Com..... ۹۴
- تصویر شماره (۷-۳): نمای بیرونی موزه آتشفشان، مأخذ: www.VulcaniaMuseum.Com..... ۹۴
- تصویر شماره (۸-۳): نمای بیرونی موزه آتشفشان، مأخذ: www.VulcaniaMuseum.Com..... ۹۴
- تصویر شماره (۹-۳): موزه میلواکی، مأخذ: www.mom.org..... ۹۵
- تصویر شماره (۱۰-۳): موزه میلواکی، مأخذ: www.mom.org..... ۹۵
- تصویر شماره (۱۱-۳): موزه میلواکی، مأخذ: www.mom.org..... ۹۶
- تصویر شماره (۱۲-۳): موزه میلواکی، مأخذ: www.mom.org..... ۹۶
- تصویر شماره (۱۳-۳): موزه میلواکی، مأخذ: www.mom.org..... ۹۷
- تصویر شماره (۱۴-۳): موزه میلواکی، مأخذ: www.mom.org..... ۹۷
- تصویر شماره (۱۵-۳): موزه هنرهای معاصر رزنتال، مأخذ: www.zahahadid.org..... ۹۸
- تصویر شماره (۱۶-۳): موزه هنرهای معاصر رزنتال، مأخذ: www.zahahadid.org..... ۹۸
- تصویر شماره (۱۷-۳): موزه هنرهای معاصر رزنتال، مأخذ: www.zahahadid.org..... ۹۹
- تصویر شماره (۱۸-۳): موزه هنرهای معاصر رزنتال، مأخذ: www.zahahadid.org..... ۹۹
- تصویر شماره (۱۹-۳): موزه هنرهای معاصر رزنتال، مأخذ: www.zahahadid.org..... ۹۹
- تصویر شماره (۲۰-۳): موزه هنرهای معاصر رزنتال، مأخذ: www.zahahadid.org..... ۹۹
- تصویر شماره (۲۱-۳): پلان موزه هنرهای معاصر رزنتال، مأخذ: www.zahahadid.org..... ۱۰۰
- تصویر شماره (۲۲-۳): پلان موزه هنرهای معاصر رزنتال، مأخذ: www.zahahadid.org..... ۱۰۰

- تصویر شماره (۳-۲۳): نما موزه هنرهای معاصر رزنتال، مأخذ: www.zahahadid.org..... ۱۰۰
- تصویر شماره (۳-۲۴): موزه ایران باستان، مأخذ: www.allmuseums.com..... ۱۰۱
- تصویر شماره (۳-۲۵): موزه ایران باستان، مأخذ: www.allmuseums.com..... ۱۰۱
- تصویر شماره (۳-۲۶): موزه هنرهای معاصر تهران، مأخذ: www.tmoca.com..... ۱۰۴
- تصویر شماره (۳-۲۷): موزه هنرهای معاصر تهران، مأخذ: www.tmoca.com..... ۱۰۵
- تصویر شماره (۳-۲۸): موزه هنرهای معاصر تهران، مأخذ: www.tmoca.com..... ۱۰۵
- تصویر شماره (۳-۲۹): موزه هنرهای معاصر تهران، مأخذ: www.tmoca.com..... ۱۰۶
- تصویر شماره (۳-۳۰): پلان ورودی‌های موزه هنرهای معاصر تهران (سایت پلان)
- مأخذ: www.tmoca.com..... ۱۰۷
- تصویر شماره (۳-۳۱): پلان اداری موزه هنرهای معاصر تهران، مأخذ: www.tmoca.com..... ۱۰۷
- تصویر شماره (۴-۱): سایت مورد نظر، مأخذ: شهرداری کرمانشاه- سازمان بهسازی و نوسازی..... ۱۵۳
- تصویر شماره (۴-۲): نقشه دوره‌های مسیری در بافت تاریخی حول محور سایت، مأخذ: نگارنده..... ۱۵۴
- تصویر شماره (۴-۵): نقشه شکل‌گیری بافت منطقه، مأخذ: نگارنده..... ۱۵۴
- تصویر شماره (۴-۶): نقشه گذرهای اطراف سایت، مأخذ: نگارنده..... ۱۵۴
- تصویر شماره (۴-۷): نقشه کدگذاری عناصر موثر در سایت، مأخذ: نگارنده..... ۱۵۵
- تصویر شماره (۴-۸): نقشه هوایی از شهر کرمانشاه- سال ۱۳۵۳، مأخذ: شهرداری کرمانشاه..... ۱۵۵
- تصویر شماره (۴-۹): کاربری سابق سایت (عمارت کلاه فرنگی - سربازخانه شهری)
- مأخذ: نگارنده..... ۱۵۵
- تصویر شماره (۵-۱): دید کلی سایت از شرق به غرب، مأخذ: نگارنده..... ۱۵۸
- تصویر شماره (۵-۲): ورودی کنونی سایت (ضلع غربی)، مأخذ: نگارنده..... ۱۵۸
- تصویر شماره (۵-۳): دید از شرق به غرب (گذر جنوبی سایت)، مأخذ: نگارنده..... ۱۵۹
- تصویر شماره (۵-۴): دید از جنوب به شمال (گذر غربی سایت)، مأخذ: نگارنده..... ۱۵۹

تصویر شماره (۵-۵): دید از جنوب به شمال (گذر شرقی سایت)، مأخذ: نگارنده ۱۶۰

تصویر شماره (۶-۵): ورودی بازار سنتی کرمانشاه از گذر جنب سایت، مأخذ: نگارنده ۱۶۱

تصویر شماره (۷-۵): کاروانسرای تاریخی کرمانشاه (همجواری جنوبی سایت)، مأخذ: نگارنده ۱۶۱

تصویر شماره (۸-۵): مسجد تاریخی دولت شاه (همجواری شرقی سایت)، مأخذ: نگارنده ۱۶۱

فهرست جداول

جدول شماره ۱-۲: مفاهیم مرتبط با بی هویتی معماری و شهرسازی در ایران، مأخذ: نگارنده..... ۴۳

جدول شماره ۱-۳: برنامه فیزیکی مجموعه موزه به همراه جزئیات فضاها و متراژ فضاهای مورد نیاز،
مأخذ: نگارنده ۱۳۷

جدول شماره ۱-۵: برنامه فیزیکی مجموعه موزه، مأخذ: نگارنده..... ۱۶۴

فصل اول:
مقدمات

۱-۱- بیان مساله تحقیق : (شامل پرسش اصلی تحقیق)

معماری ایران به زعم بسیاری از اهل نظر و فعالان در این عرصه دچار نوعی اغتشاش و سردرگمی ناشی از بحران هویت و فرهنگ است، به نحوی که باعث می گردد برآیند معماری موجود در قالبی مشخص و تعریف شده قرار نگیرد. « روند معماری ما رضایت بخش نیست ... معماری در کشور ما نه تنها در زمره ارکان فرهنگ بلکه حتی در ردیف عناصر درجه دوم آن هم به شمار نمی آید ... تصویر معماری ما آنقدر مغشوش و متزلزل است که اصولاً قادر به تثبیت معنی و تعریفی از معماری برای خود نیست » (هاشمی، ۱۳۷۱، ۴). بدین ترتیب معماری که یکی از شاخصه های هویت و فرهنگ است (هر چند متأثر از سایر حوزه ها، خود می تواند در جهت فرهنگ سازی و بازیابی هویت و اعتلای آنان عمل نماید) در جایگاهی قرار گرفته که فاقد چنین وجه و قدرتی است. برای توضیح بیشتر بایستی به موشکافی هویت و فرهنگ پرداخت : هویت عبارت است از تشخیص و همین معنی میان حکیمان و متکلمان مشهور است، هویت : ذات باریتعالی، هستی و وجود، آن چه باعث شناسایی شخص باشد(دهخدا، ۱۳۷۲، ۳۴۹).

مراد از هویت آن قسمت از شئیت شیء است که به اعتبار تشخیص، هویت نامیده می شود (پاکزاد، ۱۳۷۵، ۱۰۱) و فرهنگ عبارت است عواملی که تحت تأثیر مستقیم هویت و مذهب شکل می گیرند و متأثر از سنت ها و منش مردم در هر بوم می باشند، عوامل فرهنگی، عواملی هستند که از گذر زندگی مشترک اجتماعی و تحت تأثیر نوع روابط انسانی حاکم بر جوامع و متأثر از همه عوامل اقلیمی، سیاسی، تاریخی و اقتصادی، ایجاد می شوند. این تأثیرات در صورت تداوم تاریخی، زمینه های پیدایش نوعی خاص از جهان بینی، اعتقادات، زبان مشترک، هنر و سنن و آداب و آیین های اجتماعی منحصر بفرد را فراهم می آورند. این عوامل، به دلیل اینکه در زمانی نسبتاً طولانی ایجاد می شوند، به همان نسبت ماندگارتر و مستحکم تر از عوامل دیگر هستند و بخش اصلی از هویت اجتماعی انسان را شکل می دهند. عوامل فرهنگی به مرور زمان تغییر شکل می دهند و ممکن است تضعیف و یا تقویت شوند، اما بن مایه های آنها کمتر دچار تحولات آنی و دوره ای می شود. بسته به اینکه انسان، در هنگام تولد در کدام حوزه هویتی قرار گیرد، طبیعتاً احساس هویت اجتماعی او دارای مشخصه های منحصر بفرد همان حوزه

(در آینده) می‌شود. این مشخصه‌ها، با انسان و رشد اجتماعی او، از طرف محیط زندگی، محیط آموزش، محیط کار و مجموعه روابط اجتماعی، به وی، خودآگاه و یا ناخودآگاه، تزریق می‌شوند (پهلوان، ۱۳۸۲، ۹۲) با توجه به مطالب فوق می‌توان با قاطعیت تمام اعلام داشت که معماری ایرانی هم اکنون، دچار نوعی بحران هویت و فرهنگ است. عوامل بحران هویت در معماری ایران را می‌توان بدین ترتیب عنوان جمع بندی نمود: شیوع معماری بین‌المللی و معماری کمیتی و نقش معماران تحصیل کرده در پذیرش معماری کمیتی و همچنین شیوع فرهنگی مآبی به همراه دیگر مباحث اجتماعی، فرهنگی و بومی (صارمی، ۱۳۷۷، ۱۳). در این جا این سؤال مطرح است که آیا در بافت های قدیمی که زمانی شاخصه اصلی فرهنگ و هویت مردمان یک دیار محسوب می‌شدند می‌توان بنایی را ایجاد نمود که در عین مدرن بودن (در اینجا مدرن بودن به معنای فلسفه مدرنیسم غربی نمی‌باشد بلکه مقصود استفاده از تکنولوژی های نوین در ساخت و نگهداری ساختمان می‌باشد) بتواند موجب بازیابی فرهنگ و هویت بومی از دست رفته آن بافت قدیمی و احیا مجدد بافت گردد؟! فلامکی باور دارد که: موضوع بازشناسی هویت و فرهنگ های بومی و محلی، تبادل تجربه و مشارکت در تلاشی دسته جمعی است برای گسترش دادن و به ژرفانگری بردن اندیشه‌های جدید معماری و مرمت (فلامکی، ۱۳۸۶، ۴). به نظر می‌رسد که بافت های قدیمی در شهرهایی با قدمت کهن با توجه به عواملی درونی و بیرونی در معرض نابودی مطلق قرار دارند، ناگفته نماند که این بافت ها دربردارنده هویت و فرهنگ مردمان آن دیار می‌باشد. پس لزوم احیا این بافت‌ها و بازتولید هویت مکانی، در بستر شناخت عوامل فرهنگی و بومی امری لازم و ضروری به نظر می‌رسد و این مهم بایستی با ایجاد حرکت و تولید مکانی، به جهت شناسایی آن منطقه و شهر باشد که موجب "باز زنده‌سازی" بافت های کهن، بازتولید هویت و فرهنگ و رواج سنت‌های بومی در شرف نابودی خواهد بود.

۱-۲- اهمیت موضوع تحقیق و دلایل انتخاب آن

همان گونه که می دانیم از دست دادن هویت و فرهنگ و عدم توجه به معیارهای بومی مکان، سبب خسران و به ورطه نابودی کشیده شدن جوامع خواهد بود. پس لازم است که انسان در ابتدا به نوعی شناخت شناسی یا معرفت شناسی دست پیدا کند و سپس به باز تولید گنجینه های نهان شده در لایه های زمان و ارزشمند خود اقدام نماید. لزوم این امر در کلام شهید مطهری کاملاً آشکار است که می فرمایند: « در حقیقت، حکمت عملی هر مکتب (لازم به توضیح این که معماری به عنوان عاملی در جهت ساخت و در بردارنده فعالیت های عملی در این زمره می باشد) وابسته است به حکمت نظری آن و حکمت نظری اش وابسته به منطق آن مکتب، پس در درجه اول باید منطق خود را مشخص نمایید و به شناخت کامل از خود دست یابید (مطهری، ۱۳۷۴، ۸) پس نتیجه می گیریم که شناخت و متعاقباً حفظ هویت و فرهنگ و سنت های ارزشمند هر جامعه و متبور نمودن آن در آثار جدید در عصر حاضر از عوامل بسیار مهم و تأثیرگذار در مطرح شدن جوامع و فرهنگها در دهکده جهانی و حفظ میراث گذشتگان و انتقال به آیندگان خواهد بود بدین جهت، دستیابی به این مقوله با توجه به برخی عوامل خارجی (که از جمله این عوامل می توان تأثیر از مکتب غرب و تقلید بی محتوا از آنان را در ساخت و سازها دانست) امری خطیر و سرنوشت ساز می باشد. موشکافی مقوله هویت و توجه به بومی سازی در خلق یک اثر معماری که بتواند شاخصه های هویتی و آثار ارزشمند گذشتگان را عرضه نماید. در بستر یک بافت قدیمی با هویت مکانی خاص را می توان از چند جهت حائز اهمیت شمرد :

- ۱- تأثیری که ساختمان جدید در کیفیت بافت اطراف و زنده سازی آن دارد.
- ۲- تأثیری که این بنای جدید از لحاظ بصری و محیطی در سیمای شهری و بافت برجای می گذارد.
- ۳- تأثیری که ساختمان نو با کارکردی معنا شناسانه در شناخت نسل جدید از هویت قدیمی معماری و فرهنگی بومی بستر شکل گیری خود می گذارد.